

УДК 004.8:330

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РОБОТІ БУХГАЛТЕРА, ЕКОНОМІСТА ТА БІЗНЕС-АНАЛІТИКА

Башук І.Г., к.е.н., доц.

Скрипка О.В., здобувач РВО бакалавр

ННІ Міжнародних відносин, 3 курс навчання

Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця

Oleksandr.Skrypka@hneu.net

Анотація. У статті досліджено сутність штучного інтелекту та його роль в економіці, а також особливості використання ШІ в діяльності бухгалтера, економіста та бізнес-аналітика. Розглянуто основні напрями застосування, переваги, недоліки та перспективи розвитку штучного інтелекту в сучасних умовах цифрової трансформації.

Ключові слова: штучний інтелект, автоматизація, бухгалтерський облік, економіка, бізнес-аналітика, цифровізація.

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки все більшого значення набувають інноваційні технології. Однією з найважливіших серед них є штучний інтелект (ШІ), який активно впроваджується в різні сфери діяльності. Актуальність теми полягає в тому, що професії бухгалтера, економіста та бізнес-аналітика зазнають суттєвих змін під впливом автоматизації. ШІ дозволяє обробляти великі обсяги інформації, підвищувати точність розрахунків і приймати більш обґрунтовані рішення. Метою роботи є дослідження особливостей використання штучного інтелекту в діяльності бухгалтера, економіста та бізнес-аналітика.

Штучний інтелект - це технологія, яка дозволяє комп'ютерним системам виконувати завдання, що потребують людського інтелекту. До них належать аналіз інформації, навчання, прогнозування та прийняття рішень. Основними компонентами ШІ є машинне навчання, нейронні мережі та аналіз великих даних. [1] Саме ці технології дозволяють системам працювати з великими обсягами інформації та знаходити закономірності. У сучасній економіці ШІ відіграє важливу роль. Він використовується для автоматизації процесів, аналізу ринку, прогнозування та оптимізації діяльності підприємств. Як зазначають McKinsey & Company, впровадження ШІ сприяє підвищенню продуктивності та конкурентоспроможності бізнесу. [2]

Сучасна бухгалтерія активно змінюється під впливом цифрових технологій. Штучний інтелект дозволяє автоматизувати значну частину роботи. По-перше, це автоматизація облікових процесів. Програми можуть самостійно обробляти документи та формувати бухгалтерські записи. По-друге, підвищується точність обліку. Системи дозволяють уникати помилок, які можуть виникати через людський фактор. Також ШІ використовується у фінансовому контролі та аудиті. Він допомагає виявляти помилки та ризики. Крім того, значно спрощується процес формування звітності. За даними PwC, автоматизація дозволяє суттєво підвищити ефективність роботи. [3]

Економісти використовують ШІ для аналізу даних та прогнозування. ШІ дозволяє прогнозувати економічні показники, аналізувати ринок та оцінювати ефективність діяльності підприємства. Також важливим є аналіз великих даних, що дозволяє отримувати точні результати. Як зазначає ОЕСД, використання ШІ підвищує ефективність економічного аналізу.

У сучасному бізнес-середовищі бізнес-аналітик відіграє важливу роль у прийнятті управлінських рішень. Основне його завдання полягає в аналізі даних, виявленні проблем та пошуку шляхів їх вирішення. Використання штучного інтелекту значно розширює можливості бізнес-аналітиків і підвищує ефективність їх роботи. [5]

Одним із ключових напрямів використання ШІ є аналіз поведінки клієнтів. Сучасні компанії мають доступ до великої кількості даних про своїх споживачів: історія покупок, поведінка на сайті, вподобання тощо. Штучний інтелект дозволяє обробляти ці дані та визначати закономірності. Наприклад, система може передбачити, які товари зацікавлять клієнта, або коли він з більшою ймовірністю здійснить покупку. Це дає змогу компаніям створювати персоналізовані пропозиції та підвищувати рівень продажів.

Ще одним важливим напрямом є виявлення тенденцій і закономірностей. ШІ здатний аналізувати великі масиви даних і знаходити приховані зв'язки, які складно помітити людині. Це дозволяє бізнес-аналітикам прогнозувати зміни на ринку, виявляти нові можливості для розвитку та своєчасно реагувати на ризики.

Важливу роль ШІ відіграє і в оптимізації бізнес-процесів. За допомогою аналізу даних можна визначити, які процеси є неефективними, де виникають затримки або зайві витрати. Штучний інтелект може запропонувати варіанти покращення, що дозволяє підвищити продуктивність та знизити витрати підприємства.

Крім того, ШІ використовується для підтримки прийняття управлінських рішень. Системи можуть аналізувати різні варіанти розвитку подій і пропонувати найбільш оптимальні рішення. Це особливо важливо в умовах невизначеності, коли необхідно швидко реагувати на зміни ринку. Як зазначає Deloitte, використання аналітики на базі штучного інтелекту дозволяє компаніям значно підвищити свою конкурентоспроможність. [4]

Використання штучного інтелекту має значну кількість переваг. Перш за все, це автоматизація процесів. Багато завдань виконуються швидше та ефективніше. Також важливою є економія часу. ШІ дозволяє обробляти великі обсяги інформації за короткий час. Ще однією перевагою є підвищення точності. Системи зменшують кількість помилок. Крім того, ШІ дозволяє здійснювати глибокий аналіз даних і приймати більш обґрунтовані рішення.

Разом із перевагами існують і недоліки. Серед них - ризик скорочення робочих місць, залежність від технологій, висока вартість впровадження та ризики кібербезпеки. Також важливою проблемою є необхідність навчання персоналу.

Штучний інтелект є однією з найбільш перспективних технологій сучасності, і його роль у майбутньому буде лише зростати. Уже сьогодні можна

спостерігати активне впровадження ШІ у різні сфери економіки, і цей процес буде продовжуватися. Однією з головних тенденцій є подальша автоматизація бізнес-процесів. У майбутньому більшість рутинних операцій буде виконуватися автоматично. Це стосується бухгалтерського обліку, фінансового аналізу, обробки документів та інших процесів. У результаті працівники зможуть зосередитися на більш складних та творчих завданнях.

Ще одним важливим напрямом є розвиток аналітичних систем. ШІ стане ще більш точним і здатним до глибшого аналізу даних. Це дозволить підприємствам приймати більш обґрунтовані рішення та ефективніше планувати свою діяльність.

Також очікується зростання попиту на фахівців із цифровими навичками. Професії бухгалтера, економіста та бізнес-аналітика не зникнуть, але зміняться. Від працівників вимагатиметься не лише знання своєї спеціальності, але й розуміння сучасних технологій.

Крім того, можна очікувати появу нових професій, пов'язаних із використанням штучного інтелекту. Водночас важливим питанням залишаються етичні та правові аспекти використання ШІ. Необхідно забезпечити захист даних, прозорість алгоритмів та контроль за їх використанням. Як зазначає OECD, розвиток штучного інтелекту повинен супроводжуватися відповідним регулюванням і відповідальним використанням технологій.

Отже, у ході дослідження було встановлено, що штучний інтелект є важливим інструментом сучасної цифрової економіки, який дозволяє автоматизувати бізнес-процеси, підвищити точність обробки інформації та покращити якість прийняття управлінських рішень. Його використання в діяльності бухгалтера, економіста та бізнес-аналітика відкриває нові можливості, однак потребує відповідального підходу та адаптації до нових умов.

Список літератури:

1. Russell S., Norvig P. Artificial intelligence: a modern approach. (2021). 4th ed. Pearson, 1166 p. URL: http://lib.yasu.am/disciplines_bk/efdd4d1d4c2087fe1cbe03d9ced67f34.pdf
2. The State of AI in 2023: Generative AI's breakout year 2023. / McKinsey & Company. Report. (2023) URL: <https://www.mckinsey.com/capabilities/quantumblack/our-insights/the-state-of-ai> (дата звернення 11.04.2026 p.)
3. Sizing the prize: What's the real value of AI for your business? / PwC. – 2017. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/issues/data-and-analytics/publications/artificial-intelligence-study.html> (дата звернення 12.04.2026 p.)
4. State of AI in the Enterprise. / Deloitte. Report. – 2026. – 40 p. URL: <https://www2.deloitte.com> (дата звернення 11.04.2026 p.)
5. Artificial Intelligence in Society. / OECD. Report. – 2019. URL: <https://www.oecd.org/going-digital/ai/> (дата звернення 11.04.2026 p.)